

מ"ת 37062/04/17 - מדינת ישראל נגד איתמר עלי

בית המשפט המחוזי בנצרת

מ"ת 37062-04-17 מדינת ישראל נ' עלי
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט יוסף בן-חמו
המבקשת מדינת ישראל
נגד
המשיב/הנאשם איתמר עלי

החלטה

נגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של הצתת רכב וכן נהיגה ללא זהירות. על פי עובדות כתב האישום, בעקבות ויכוח בין נהגים, הגיע המשיב בשעת לילה מאוחרת לביתו של המתלונן, כשהוא מצויד בחומר דליק והצית את רכבו של המתלונן שחנה בחנייה בקרבת הבית.

עם הגשת כתב האישום הוגשה גם בקשה למעצר עד תום ההליכים.

ביום 30/4/17 ניתנה החלטה המורה על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר.

המשיב שהינו חייל בשירות סדיר, אין לחובתו הרשעות קודמות, ביקש לאפשר לו לחזור לבסיס לשירות הצבאי. המשיב הציג בדיון מכתב של מפקדו הישיר, לפיו תפקודו של המשיב הוא ללא דופי, משקיע, אהוד בקרב חבריו במחלקה וביחידה ומשמש דוגמא אישית. החייל מיועד להשתלב בקורס מאבטחי מתקנים.

במסגרת ההחלטה קבעתי כי על מנת לבדוק את בקשתו של המשיב לשוב ליחידה מול הגורם הרשמי ביחידה, יש צורך בקבלת תסקיר משירות המבחן שיסייע לבית המשפט לבחון את בקשתו של המשיב לאפשר לו לחזור לשירות הצבאי וכן יבחן שינויים נוספים בתנאי השחרור והמשמורנים.

התסקיר המשלים

בהתייחס לאפשרות שהמשיב יחזור לשירות ביחידה הצבאית בה שירת טרם המעצר, סבור ק.המבחן כי **בשלב זה** לא ניתן לאפשר למשיב לחזור לשירות הצבאי עקב הערכת המסוכנות (בינונית-גבוהה), העובדה שאין מי שיפקח עליו במסגרת הצבאית, ובנוסף, מפקדו הישיר אמור לסיים את תפקידו הנוכחי בתקופה הקרובה.

שירות המבחן ממליץ לקבל את בקשתו של המשיב לשינוי והקלה של תנאי השחרור על ידי הוספת משמורנים וכן לאפשר לו לשוב לשהות בביתו שבעפולה במסגרת מעצר בית חלקי, במקום בשוב מרוחק - אליפלט, בבית הסבא והסבתא (שבינתיים נפטרה בתקופת שהותו של המשיב אצלה במעצר בית).

ק.המבחן מנמק את עמדתו והמלצתו להקלה בתנאי השחרור בכך ששוחח עם המתלונן, שלא הביע התנגדות לחזרתו של המשיב לביתו וכי הוא איננו חושש ממנו, למרות שהאירוע השאיר בו צלקות וכן משום שהתרשם שהמשמורנים הנוספים (אמו ואחיו) הינם בעלי סמכות כלפיו ויכולים להוות משמורנים אפקטיביים.

ב"כ המשיב ביקש לקבל את המלצת שירות המבחן - בהתייחס להקלה בתנאי השחרור וחזרתו של המשיב לביתו. בנוסף לכך, ביקש המשיב לאפשר לו לחזור לשירות הצבאי. לטענתו, אם לא יתאפשר לו לחזור לשירות הצבאי בתקופה הקרובה, תגרם לו פגיעה ונזק קשה. הצבא מסכים כיום לקבלו חזרה לשירות. המועד שחלף מאז שיחה עם המשיב מוכיח שניתן לתת בו אמון שימלא אחר תנאי השחרור. במסגרת השירות הצבאי קיים פיקוח וגם אם המפקד הנוכחי מסיים את תפקידו יגיע מפקד אחר תחתיו.

בתמיכה לבקשתו הגיש ב"כ המשיב מס' מסמכים מהגורמים הצבאיים :

- חוות דעת על החייל מתאריך 14/4/17, חתומה על ידי קמב"צ הבסיס,
- חוות דעת של מפקדו הישיר של המשיב באישורו של מפקד הבסיס, סא"ל י', שכותרתו "חוות דעת מפקד טרם גריעה לר"מ 3ב",
- מסמך חתום על ידי ראש תא וועדות בענף "עצמה", מיום 13/7/17, שכותרתו "ועדת התאמה לשירות ר"מ 3ב - איתמר עלי, 8314694".

ב"כ המדינה התנגד לכל שינוי בתנאי השחרור, גם לאלה המומלצים על ידי ק.המבחן. ב"כ המדינה מפנה לרמת המסוכנות שהוערכה כבינונית - גבוהה. לטענתו, אין כל ידיעה לגבי היקף הפיקוח בצבא. משמעות החזרתו לצבא היא שלא יהא עליו כל פיקוח, מדיניות הצבא היא שלא להחזיר לשירות חייל שהוגש נגדו כתב אישום, בשל המסר השלילי שטמון בכך ומכל מקום אין כל מקום שבית המשפט יורה על החזרתו לשירות הצבאי. לעניין זה, הפנה ב"כ המבקשת לבש"פ 5531/09 **נריה שמע נ' מ"י** (החלטה מיום 29/7/09 של השופטת פרוקצ'ה).

לאור טענות ב"כ המבקשת ולאחר שנתן את הסכמתו וכן בהסכמת ב"כ המשיב, הוריתי על דחיית הדיון על מנת לקבל הבהרה מגורמי הצבא, כפי שפירט ב"כ המבקשת בדיון (עמ' 15, ש' 4-8) תוך מתן אפשרות לצדדים להשלים את טיעוניהם בכתב לאחר קבלת ההבהרה.

ב"כ המבקשת ציין כי אין לראות בהסכמתו זו כהסכמה להורות על החזרתו של המשיב לשירות הצבאי, ובכל מקרה הוא ביקש לאפשר לו השלמת טיעון לאחר קבלת ההבהרה.

מכתב ההבהרה

במכתבו של סא"ל מ.נוייברג רע"ן "עצמה" בצה"ל צוין כי עניינו של המשיב נדון בפני "ועדת התאמה לשירות" ביום 11/7/17 שהחליטה על המשך תקופת הצבתו ב"ר"מ 3ב" (מצבה לחיילים אשר נתונים תחת תנאים מגבילים ומתנהלים נגדם הליכים פליליים בבתי משפט), עד לקיום דיון והחלטה בבית המשפט בדבר ההקלה בתנאי השחרור.

במכתב ההבהרה מציינים כי אם בית המשפט יחליט לבטל את התנאי המגבילים ייערך שוב דיון בתנאי החזרתו לשירות. במידה והתנאים לא יבוטלו, יצא החייל לדחיית שירות של 3 חודשים לצורך התקדמות בהליכים המשפטיים בהתאם לנעשה בתיקים אלה.

יו"ר הוועדה מציינת (סעיף 5 סיפא) "**כי קיימת מגמה חיובית להחזרתו של איתמר לצבא**". עוד מצוין כי החלטת בית המשפט תילקח בחשבון במכלול השיקולים, בהתאם למהות העבירה, חוות דעת מפקדים ורקע צבאי קודם של החייל.

לאחר שהוגשה ההבהרה הגישו הצדדים השלמת טיעון, בה למעשה חזרו על עיקרי טיעוניהם שנטענו קודם לכן.

דין

בחנתי את טענות הצדדים וכן את מכתב ההבהרה שניתן בהמשך למכתב קודם מיום 13/7/17 של ראש תא וועדות - סג"מ אלון בלטר, את חוות דעת מפקדו הישיר של החייל ואישורו של מפקד היחידה סא"ל י. ואת האמור בתסקיר.

מהתייחסות גורמי הצבא הרלוונטיים עולה כי השארת תנאי השחרור כפי שהם כיום על כנם, לא תאפשר להם לשקול את עניין שילובו של המשיב בחזרה בשירות הצבאי.

אני סבור **שמניעת האפשרות שהצבא ישקול** לפי שיקול דעתו הבלעדי, האם לאפשר למשיב המשך שירות צבאי, עלולה לגרום לנזק קשה ביותר למשיב.

בנסיבות העניין, נראה לי שיש לאפשר לשלטונות הצבא להחליט בעניינו של החייל, **לפי שיקול דעתם הבלעדי**, כפי שצוין בסעיף 7 למכתב ההבהרה.

השארת תנאי השחרור כפי שהם תסתום למעשה את הגולל על אפשרות חזרתו של המשיב להמשך שירות צבאי.

בנסיבות מקרה זה, אני סבור שיש מקום להורות על שינוי תנאי השחרור באופן שלא ימנע מהגורמים הרלוונטיים את האפשרות להתכנס ולהחליט בעניינו של המשיב.

כאמור, המשיב שוחרר לחלופת מעצר, על פי החלטה מיום 30/4/17. מאז חלפו מס' חודשים ועד מועד הדיון הראשון הקבוע להוכחות - 23/10/17, יחלפו מס' חודשים נוספים.

המונח "חלופת מעצר" שהשתרש, אין משמעו **מעצרו** המלא או החלקי של המשוחרר בביתו, אלא הגבלת יציאתו. הסטטוס שלו הוא של משוחרר בערובה. החלטת בית המשפט שלא להורות על מעצרו של משיב שהמדינה ביקשה מעצרו מאחורי סורג ובריח איננה מחייבת אוטומטית לכלול במסגרת תנאי השחרור, גם "מעצר בית" מלא או חלקי.

בבש"פ 5564/11 פלוני נ' מ"י, קובע כב' השופט עמית בפסקה 5 :

"חלופת מעצר אין פירושה בהכרח מעצר בית מלא, ולרשות בית המשפט עומד מגוון של כלים כמפורט בסעיף 48(א) לחוק המעצרים שעניינו ב'תנאי השחרור בערובה'.

לא הייתי מזכיר דברים אלה, המובנים מאליהם, אילולא התחושה, כי החלופה של מעצר בית מלא, הפכה לתנאי שחרור 'אוטומטי' כתחליף למעצר בפועל. אך יש לזכור כי גם מעצר בית מלא הוא בגדר הגבלה, ואף הגבלה קשה, על חירות הפרט, במיוחד בהאיזנא, שבירור התיק העיקרי עלול להתארך חודשים ואף שנים. אין זה מהדברים הקלים 'לטפס על הקירות' משך חודשים רבים בין ארבעה כתלים. הבטלה עלולה להביא לידי שעמום והשעמום לידי חטא של הפרת תנאי מעצר הבית ולהסתבכות נוספת של הנאשם...

רוצה לומר כי גם בקביעת תנאי החלופה, היה אינה צריכה להיות 'קלה על ההדק' ותנאי החלופה והגבלת החירות צריכים להיגזר הן מעוצמתה של עילת המעצר והן מעוצמת הראיות בכל מקרה... "

סעיף 48 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים, תשנ"ו - 1996) מונה שורה ארוכה (שאיננה רשימה סגורה) של 12 תנאים שבית המשפט יכול להוסיף "לפרק זמן שיקבע ככל שימצא לנכון" [סעיף 48א(סיפא)].

סעיף 48(א)(9) קובע את התנאי של "איסור יציאה ממקום המגורים במשך כל היממה או בחלק ממנה".

במקרה דנן, במסגרת ההחלטה על שחרור בתנאים, הוגבלה יציאתו של המשיב ממקום המגורים של הסבא והסבתא באליפלט למשך שעות הלילה, בנוסף לתנאים נוספים רבים.

אני סבור כי בחלוף התקופה מאז ולאור הרצון הלגיטימי של המשיב לחזור לשירות צבאי מלא, רצון שככלל, יש לעודדו, תוך איזון ביו האינטרסים המתנגשים וניתן לשוב ולדון בשינוי התנאים.

כידוע, גם כאשר בית המשפט מורה על מעצר עד תום ההליכים, ניתן לשוב ולעיין בהחלטה, ובכל מקרה תוקף ההחלטה למעצר עד תום ההליכים מוגבל לפרק הזמן שקבע המחוקק עד 9 חודשים (אלא אם כן, החליט בית המשפט העליון להאריך את התקופה כקבוע בחוק).

אינני מתעלם מהערכת המסוכנות שנקבעה על ידי שירות המבחן, כבינונית גבוהה, אולם מצד שני קיימת הצטברות של שיקולים נוספים שמצדיקים לבטל את התנאי של מעצר בית.

מדובר במשיב צעיר לימים, חייל, נעדר הרשעות קודמות, שביצע, לכאורה, מעשה חמור בשל ויכוח של מה בכך. המשיב נמצא בעיצומו של השירות הצבאי, שירות המבחן מצוין וממליץ לאפשר למשיב לחזור לביתו לאחר ששוחח עם המתלונן שמתגורר לא הרחק מביתו. המתלונן לא התנגד לחזרתו וציין כי הוא איננו חושש ממנו.

מאז האירוע והמעצר חלפו מס' חודשים, כאמור, ועוד יחלפו חודשים רבים עד לתחילת משפטו ועד לסיום ההליכים.

טרם הוחל בשמיעת ראיות. המועד הראשון שנקבע להוכחות הינו 23/10/17.

הצדדים עדכנו את בית המשפט כי במקביל לקביעת התיק להוכחות הופנה התיק להליך של גישור בפני שופט מגשר.

המשיב נעצר בעקבות האירועים ביום 12/4/17 עד אשר שוחרר ביום 30/4/17. מאז לא הפר את תנאי השחרור שהיו קשים וכללו, בין היתר:

- נאסר על המשיב להימצא בתחום המוניציפאלי של העיר עפולה.
- מעצר בית לילי בין השעות 20:00 עד 07:00 בבית הסבתא (שבינתיים נפטרה) במושב אליפלט.
- פיקוח צמוד בכל רגע נתון של משמורן מפקח.
- התחייבות עצמית על סך 10,000 ₪.
- ערבות צד ג' של הערבים המשמורנים בסך 10,000 ₪.

כמו כן, יש משקל לחוות הדעת החיובית של מפקדיו הישירים ועל הנכונות העקרונית והחיובית לאפשר למשיב לחזור לשירות הצבאי.

שירות המבחן מדגיש את העדרם של דפוסי עבריינות מושרשים. על פי קביעת ק.המבחן המשמורנים הנוספים שאושרו - אמו ואחיו, יכולים להפעיל סמכות על המשיב.

עיון בשורת המגבלות והאיסורים שרשאי בית המשפט להטיל על משוחרר בערובה, שכאמור, אינם רשימה סגורה, מלמד כי אלה נועדו להוות אמצעים חלופיים להשגת מטרותיו המוכרות השונות של המעצר. חלק מהאיסורים מכוונים למנוע את הימלטותו של המשוחרר בערובה, חלק אחר שלהם מיועד להכביד על יכולתו לשבש את מהלכי המשפט וחלקם מיועד להרחיקו מהציבור כולו או חלקו ולשכך סיכונים הכרוכים בשחרורו לביטחון הכלל או לביטחונם של פרטים ידועים.

על פי הוראת הסיפא של סעיף 48א, הגבלות ואיסורים אלה, **מוגבלים בזמן**.

בהחלטה מיום 30/4/17 בה הוריתי על שחרור לחלופת מעצר, נקבע, לאחר עיון בחומר הראיות, כי אמנם קיימת תשתית ראייתית לכאורה, אך זו מורכבת ממסכת של ראיות נסיבתיות, שבמקרה זה עשויה להוות תשתית מספקת לצורך מעצר עד תום ההליכים.

גם לעניין טיב הראיות יש השלכה לגבי חומרת ההגבלות והאיסורים המוטלת מכח סעיף 48א.

לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים, אני סבור שניתן לעשות איזון אחר בשלב זה בתנאי השחרור, באופן שיבוטל התנאי

של איסור יציאה ממקום מגוריו במשך שעות הלילה ותחת זאת להוסיף תנאים מכבידים אחרים.

לפיכך, אני מורה כדלקמן :

· התנאי של "מעצר בית חלקי" מבוטל.

· מקום "מעצר הבית" יהיה כפי שהמליץ שירות המבחן, בביתו בעפולה.

אני מורה על הוספת תנאים והגבלות כדלקמן:

· אני מורה כי כתנאי לביטול התנאי של מעצר הבית יפקיד המשיב ערובה כספית בסך 20,000 ₪.

· המשיב יחתום בתחנת המשטרה הקרובה למקום מגוריו, בימים שני וחמישי בפני היומנאי.

· ככל ששלטונות הצבא יחליטו לאפשר למשיב לחזור לבסיס לשירות צבאי, הוא יוכל לפנות בבקשה לביטול תנאי זה.

· אני מחייב את המשיב להודיע על כל שינוי במען מגוריו.

· אני מחייב את המשיב להודיע, ככל שתתקבל החלטה של שלטונות הצבא בענייניו.

· ניתן בזה נגד המשיב צו למניעת הטרדה מאיימת כלפי המתלונן, בהתאם לסעיף 5 ס"ק (1) - (4) לחוק למניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב - 2001, וזאת עד למתן החלטה אחרת או עד למתן פסק דין בתיק הפלילי.

· למען הסר ספק מובהר בזה כי אין באמור בהחלטה כדי לנקוט עמדה כלשהי או להתערב בשיקול הדעת המוחלט הנתון לגורמים הרלוונטיים בצבא, להחליט אם לאפשר למשיב לחזור לשירות צבאי.

· לבקשת ב"כ המבקשת, אני מורה על עיכוב ביצוע ההחלטה ל - 48 שעות.

ניתנה היום, י"א אב תשע"ז, 03 אוגוסט 2017, בהעדר הצדדים.